

Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń w szkole

---

PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA WEWNĘTRZ- NYCH I ZEWNĘTRZNYCH ZAGROŻEŃ W SZKOLE

1. Zagrożenia zewnętrzne

1.1. Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu

1.2. Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły

1.3. Podłożenie ładunku wybuchowego

1.4. Podłożenie podejrzanego pakunku

1.5. Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły

1.6. Procedura postępowania w sytuacji zagrożenia epidemią.

1.7. Procedura postępowania na wypadek huraganu, silnych podmuchów wiatru, burzy.

1.8. Procedura postępowania w sytuacji zagrożenia śnieżycą.

1.9. Procedura postępowania na wypadek podwyższonego stężenia pyłów powietrza (postępowanie systemowe)

2. Zagrożenia wewnętrzne

2.1. Procedura postępowania w przypadku zachowania ucznia, które zagraża bezpieczeństwu jego lub innych osób.

2.2. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń jest pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających.

2.3. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie narkotyki

2.4. Procedura postępowania w przypadku kradzieży lub niszczenia mienia przez ucznia

2.5. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole

2.6. Procedura postępowania na wypadek przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia

2.7. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków prostytucji w szkole wśród uczniów.

2.8 Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia w szkole

2.9 Procedura postępowania w sytuacji samowolnego opuszczenia przez ucznia budynku szkolnego podczas zajęć lekcyjnych lub oddalenia się od grupy na wycieczce szkolnej

2.10 Procedura postępowania w sytuacji uzyskania informacji, że uczeń używa alkoholu lub innych środków odurzających

2.11 Procedura postępowania wobec ucznia ofiary czynu karalnego

2.12 Procedura postępowania w sytuacji, gdy nauczyciel zostanie zaatakowany przez ucznia

2.13 Procedura na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego

PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA W SZKOLE ZAGROŻEŃ BEZPIECZEŃSTWA CYFROWEGO

1.1 Dostęp do treści szkodliwych, niepożądanych, nielegalnych

1.2 Cyberprzemoc

1.3 Naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły

1.4 Zagrożenia dla zdrowia dzieci w związku z nadmiernym korzystaniem z Internetu

1.5 Nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie – uwodzenie, zagrożenie pedofilią

1.6 Seksting, prowokacyjne zachowania i aktywność seksualna jako źródło dochodu osób nieletnich

1.7 Bezkrytyczna wiara w treści zamieszczone w Internecie, nieumiejętność odróżnienia treści prawdziwych od nieprawdziwych, szkodliwość reklam

1.8 Łamanie prawa autorskiego

1.9 Zagrożenia bezpieczeństwa technicznego sieci, komputerów i zasobów

PROFILAKTYKA ZAPOBIEGANIA PRZEMOCY RÓWIEŚNICZEJ, W TYM CYBERPRZEMOCY

Budowanie świadomości bezpieczeństwa cyfrowego i zagrożeń związanych z korzystaniem z mediów elektronicznych tzw. cyberprzemoc.

- 1.1 Zorganizowanie pogadek dla rodziców uczniów kl. I – VIII (podczas zebrań z rodzicami) nt. zasad bezpiecznego korzystania z mediów elektronicznych przez dzieci i odpowiedzialności rodziców.
- 1.2 Utworzenie na stronie internetowej szkoły zakładki „Bezpieczeństwo w sieci dla rodziców i uczniów”. Zamieszczanie w niej informacji nt. bezpieczeństwa cyfrowego.
- 1.3 Zorganizowanie „Dnia Bezpiecznego Internetu” (warsztaty dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców).
- 1.4 Prowadzenie lekcji wychowawczych nt. bezpiecznego korzystania z mediów elektronicznych.
- 1.5 Udział w ogólnopolskim programie ” **Uczymy Dzieci Programować**” .
- 1.6 Prowadzenie zajęć świetlicowych kształtujących kompetencje cyfrowe, pogadanki związane z wykorzystaniem nowych technologii i zasady bezpieczeństwa w sieci.
- 1.7 **Kontynuacja innowacji pedagogicznej „Kodowanie na dywanie”.**
- 1.8 Współpraca z Wydziałem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego w Koninie (organizowanie pogadek i warsztatów dla uczniów).

1. Zagrożenia zewnętrzne

1.1. Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu

ZASADY OGÓLNE

Ewakuacja to szybkie i bezpieczne opuszczenie pomieszczeń zagrożonych, wyznaczonymi drogami i wyjściami, do stref bezpiecznych. Ewakuacja z pomieszczeń budynku może nastąpić samorzutnie, po wykryciu pożaru lub innego miejscowego zagrożenia lub po zarządzeniu ewakuacji. Z każdego miejsca przeznaczonego na pobyt ludzi w budynku powinny być zapewnione odpowiednie warunki ewakuacji, zapewniające możliwość szybkiego i bezpiecznego opuszczenia strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów, a także być zastosowane techniczne środki zabezpieczenia przeciwpożarowego, polegające na:

- zapewnieniu dostatecznej ilości i szerokości wyjść ewakuacyjnych,
- zachowaniu dopuszczalnej długości, szerokości i wysokości przejść i dojazdów ewakuacyjnych,
- zapewnieniu bezpiecznej pożarowo obudowy i wydzielenia dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń,
- zabezpieczeniu przed zadymieniem wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych dróg ewakuacyjnych, w tym na stosowaniu urządzeń zapobiegających zadymieniu lub zapewniających usuwanie dymu.

W sytuacji wystąpienia zagrożenia (pożar, inne miejscowe zagrożenie np. otrzymanie informacji o podłożeniu ładunki wybuchowej), powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i ewentualnie mienia, decyzję o jej podjęciu wydaje osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo obiektu, tj. Dyrektor lub osoba działająca z jego upoważnienia, a po przybyciu jednostki straży pożarnej lub policji dowódca tej jednostki. Decyzja o ewakuacji musi zawierać w szczególności informacje o zakresie ewakuacji, a także musi określać rejon dla gromadzenia ewakuowanych osób i ewentualnie mienia. W sytuacji, gdy zostanie podjęta decyzja o ewakuacji osób z obiektu lub jego części należy podjąć następujące działania:

1. natychmiast powiadomić (dostępными środkami) wszystkich użytkowników i pozostałe osoby przebywające w pomieszczeniach budynku o powstaniu i charakterze zagrożenia oraz konieczności przeprowadzenia ewakuacji. Powiadomienie o konieczności przeprowadzenia ewakuacji powinno odzwierciedlać występujący stopień zagrożenia, lecz nie prowadzić do powstania paniki.

2. w pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z części budynku, w której powstał pożar oraz z pomieszczeń, z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacji może zostać odcięte przez pożar, zadymienie lub inne zagrożenia,
3. należy dążyć do tego aby wśród ewakuowanych w pierwszej kolejności były osoby o ograniczonej zdolności poruszania się,
4. osoby, które nie mogą się poruszać o własnych siłach należy wynosić,
5. osoby ewakuowane należy umieszczać na otwartej przestrzeni w bezpiecznej odległości,
6. pomieszczenia zagrożone (objęte pożarem lub dymem) należy opuszczać pojedynczo formując na korytarzu „łańcuch” pojedynczy lub kolumnę dwójkową. Na korytarzu należy poruszać się z jednakową szybkością zależną od stopnia niebezpieczeństwa, a więc: krokiem normalnym, krokiem przyspieszonym, biegiem,
7. użyć wszelkich dostępnych sposobów (łącznie z siłą fizyczną) w celu zapobiegania panice i przekonania ratowanych o skuteczności i bezpieczeństwie ewakuacji,
8. stosować planową, bądź poleconą kolejność ewakuacji,
9. użyć wszelkich dostępnych środków, aby możliwie skutecznie zabezpieczyć drogi ewakuacyjne przed rozwojem pożaru i zadymieniem,
10. w przypadku, gdy stopień niebezpieczeństwa jest nieduży, ewakuację należy zapowiedzieć w formie oględnej, głosem spokojnym, przy czym nie zawsze należy podawać prawdziwą przyczynę,
11. przy dużym stopniu zagrożenia życia, ewakuację chorych należy zapowiedzieć w formie bezpośredniej, lecz zachowując spokój i opanowanie,
12. należy zapewnić całkowite zdyscyplinowanie i posłuch ewakuowanych osób,
13. osoby odcięte od dróg wyjścia należy ewakuować na zewnątrz przy pomocy sprzętu przybyłych jednostek straży pożarnej,
14. przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej, starając się trzymać głowę jak najniżej, ze względu na mniejsze zadymienie w dolnych partiach pomieszczeń, a drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłaniać wilgotną chustką (sposób ten ułatwia oddychanie). Podczas ruchu przez mocno zadymione pomieszczenia należy poruszać się wzdłuż ścian, aby nie stracić orientacji, co do kierunku ruchu,
15. po zakończeniu ewakuacji należy bezwzględnie sprawdzić czy w pomieszczeniach obiektu nie pozostały jakieś osoby,
16. w chwili przybycia jednostek straży pożarnej osoba kierująca ewakuacją zobowiązana jest do złożenia informacji o przebiegu akcji, a następnie podporządkowania się dowódcy przybyłej jednostki ratowniczej.

Decyzję o ewakuacji mienia podejmuje kierujący akcją ratowniczą, gdy mienie o szczególnej wartości jest bezpośrednio zagrożone i jest to jedyny sposób jego uratowania (ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi).

W celu zapewnienia właściwych warunków ewakuacji zabrania się:

- składowania materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służącym celom ewakuacji,
- ustawiania w przejściach jakichkolwiek przedmiotów utrudniających ewakuację,
- zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe otwarcie,
- ograniczania dostępu do wyjść ewakuacyjnych,
- stosowania materiałów i wyrobów budowlanych łatwo zapalnych na drogach komunikacji ogólnej, służących celom ewakuacji.

Do utrudnień jakie mogą wystąpić podczas prowadzenia ewakuacji należy zaliczyć:

- występowanie silnego zadymienia oraz występowanie toksycznych gazów pożarowych. W przypadku silnego zadymienia dróg ewakuacyjnych, należy poruszać się w pozycji przychyłonej, starając się trzymać głowę jak najniżej ze względu na mniejsze zadymienie panujące w dolnych partiach pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych. Usta i drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłaniać chustką zmoczoną w wodzie, sposób ten ułatwia oddychanie. Podczas ruchu przez mocno zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian, by nie stracić orientacji, co do kierunku ruchu.
- występowanie wysokiej temperatury – rozwój pożaru polega na tym, że nawet najmniejszy płomień powoduje wzrost temperatury, wyzwala się energię cieplną, wskutek czego ogrzewają się materiały i przedmioty znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie i same zaczynają płonąć. W ten sposób zjawisko potęguje się, narasta, i staje się w końcu trudne do opanowania.
- powstanie paniki wśród grupy ewakuowanych – możliwość wybuchu paniki istnieje w obiektach, w których przebywa większa liczba ludzi. Możliwość wybuchu paniki jest zawsze większa tam, gdzie tłum tworzą ludzie przypadkowi i pomieszczenia nie są stałym miejscem ich pobytu. Pewnym jest, że ludzie wchodzący w skład tłumy ogarniętego paniką całkowicie tracą swoje indywidualne cechy osobowości i stają się elementem potężnego, groźnego, niszczącego tworu, który nie kieruje się żadnymi przesłankami logicznego myślenia i rzeczywistej oceny sytuacji,
- utrudnienie w odnalezieniu wyjścia ewakuacyjnego w przypadku braku oznakowania lub jego zasłonięcia,

- braku znajomości zasad prowadzenia ewakuacji przez personel obiektu – przede wszystkim będzie to niewiedza personelu, który zobowiązany jest do zapoznania się z niniejszym opracowaniem.

**ZADANIA I OBOWIĄZKI W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ
DLA OSÓB BĘDĄCYCH STAŁYMI UŻYTKOWNIKAMI BUDYNKU SZKOŁY
PODSTAWOWEJ Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI NR 9 IM. BOHATERÓW
WESTERPLATTE W KONINIE**

1. DYREKTOR SZKOŁY:

- podejmuje czynności ewakuacyjne,
- nakazuje powiadomienie specjalistycznych służb ratowniczych,
- organizuje akcję ratowniczą,
- kieruje akcją ratowniczą do momentu przybycia jednostek ratowniczych,
- wprowadza zakaz wejścia i wjazdu na teren szkoły osób postronnych,
- określa miejsce składania dokumentów z ewakuowanego budynku szkoły,
- po przybyciu jednostek ratowniczych składa meldunek z prowadzonej akcji,
- współdziała ze specjalistycznymi służbami ratowniczymi Państwowej Straży Pożarnej, Policją, Pogotowiem Ratunkowym, Pogotowiem Gazowym np.

2. WYCHOWAWCY KLAS – NAUCZYCIELE:

- zamykają okna w pomieszczeniach, w których się znajdują,
- wyłączają wszystko co jest podłączone do energii elektrycznej,
- po wyjściu z pomieszczenia zamykają drzwi (drzwi nie powinny być zamykane na klucz),
- ogłaszają alarm dla uczniów klas,
- nakazują opuszczenie budynku,
- nadzorują przebieg ewakuacji uczniów z klasy,
- informują dzieci gdzie znajduje się miejsce zbiórki,
- wychodzą ostatni zabierając ze sobą dziennik szkolny,
- na miejscu zbiórki sprawdzają stan klasy,
- w razie nieobecności jakiegoś ucznia powiadamiają o tym Dyrektora Szkoły,
- po sprawdzeniu stanu klasy, sprawdzają stan zdrowia uczniów zwracając szczególną uwagę na kaszel, chwilowe omdlenia, złamania, stłuczenia, bóle głowy, zawroty głowy, wymioty,
- nie dopuszczają do rozejścia się uczniów do domu,
- zapisują informację o zdarzeniu w dzienniku lekcyjnym,
- pilnują, aby w miejscu zbiórki nie powstała blokada dojazdu dla jednostek ratowniczych,
- składają meldunek Dyrektorowi Szkoły lub innej osobie zastępującej Dyrektora.

3. POZOSTALI PRACOWNICY:

- w godzinach pracy przekazują informację o zaistniałym zagrożeniu Dyrektorowi Szkoły i zgodnie z jego decyzją zawiadamiają odpowiednie jednostki ratownicze:
- Policję – 997,
- Straż pożarną – 998,
- Pogotowie Ratunkowe – 999,
- Telefon alarmowy – 112,

- wstrzymują wejście na teren szkoły osób postronnych,
- są odpowiedzialni za drożność dróg i wyjść ewakuacyjnych,
- po zakończeniu zajęć lekcyjnych woźny w pierwszej kolejności powiadamia specjalistyczne służby ratownicze – stosownie do zagrożenia, a następnie informuje o zaistniałym zdarzeniu Dyrektora Szkoły,
- określają zasady przygotowania i organizacji ewakuacji dokumentów osobowych, księgowych i archiwum na wypadek pożaru,
- przechowują dokumentację uczniowską, stemple, pieczętki i świadectwa szkolne oraz dokumentację kadrową i biurową w sposób zapewniający bezpieczeństwo pożarowe,
- ponoszą odpowiedzialność za właściwe zabezpieczenie dokumentacji oraz przygotowanie jej do ewakuacji w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia,
- prowadzą rejestr czynności związanych z potrzebami ochrony przeciwpożarowej szkoły,
- kierują nowozatrudnionych pracowników na szkolenie w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- prowadzą dokumentację kadrową związaną z ochroną przeciwpożarową, taką jak:
  - o zaświadczenie o szkoleniu pożarniczym,
  - o zaświadczenie o zapoznaniu z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego,
  - o określenie obowiązków pracownika pod względem przeciwpożarowym.

4. OGÓLNE ZASADY EWAKUACJI

- 1) Stosowanie się do przekazywanych poleceń.
- 2) Wyłączyć i zabezpieczyć wszystkie urządzenia elektryczne i gazowe.
- 3) Przygotować do ewakuacji ważne dokumenty.
- 4) Nauczyciele powinni poinformować nauczyciela dyżurnego bądź dyrektora o opuszczeniu klas przez uczniów.
- 5) Na miejscu ewakuacji nauczyciel i uczniowie przebywają do czasu otrzymania stosownej informacji co do powrotu i kontynuacji nauki lub jej zakończenia.

5. OBOWIĄZKI UCZNIÓW W PRZYPADKU OGŁOSZENIA NAKAZU

EWAKUACJI.

Każdy uczeń przebywający w klasie na zajęciach lekcyjnych, na boisku, korytarzu, świetlicy, bibliotece lub jadalni szkolnej, po usłyszeniu sygnału alarmu ewakuacyjnego powinien bezwzględnie stosować się do poleceń nauczyciela lub pracowników szkoły w tym:

1. Zamknąć na polecenie nauczyciela wszystkie okna.
2. Ustawić się w sposób uporządkowany (dwuszereg) w kierunku wyjścia z klasy.
3. Na komendę nauczyciela, bez paniki, zwawym krokiem w sposób uporządkowany, udać się do najbliższego wyjścia ewakuacyjnego.
4. Niezwłocznie meldować nauczycielowi w przypadkach szczególnych, np. przekazać znane informacje o uczniach przebywających poza klasą (np. w toalecie), zgłaszać natychmiastowo przypadki zasłabnięcia, omdlenia np.
5. W przypadku zadymienia na polecenie nauczyciela poruszać się w pozycji pochylonej (bliżej podłogi) utrzymując kontakt z prawą ścianą. Usta i drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłaniać np. chustką zmoczoną w wodzie.
6. W przypadku odcięcia dróg ewakuacyjnych należy zamknąć się w najbardziej odległym pomieszczeniu i niezwłocznie informować o potrzebie ewakuacji osoby wcześniej ewakuowane.
7. Bez polecenia nauczyciela nie wolno opuszczać miejsca zbiórki.

ZAŁĄCZNIK DO ZARESUSU OBOWIĄZKÓW

Procedura przeprowadzania próbnej ewakuacji

Zgodnie z przepisami próbna ewakuacja musi się odbyć w szkole nie później niż 3 miesiące od rozpoczęcia roku szkolnego, czyli przed 30 listopada. Przeprowadzając próbną ewakuację należy wykonać określone czynności, zgodnie z ustaloną procedurą.

KROK 1

Dyrektor Szkoły zapoznaje wszystkich uczniów i pracowników szkoły z zasadami ewakuacji obowiązującymi w szkole (najlepiej na początku roku szkolnego).

KROK 2

Na dwa tygodnie przed próbną ewakuacją dyrektor szkoły przypomina nauczycielom, pracownikom obsługi oraz uczniom instrukcję ewakuacji szkoły.

KROK 3

Najpóźniej na tydzień przed planowaną ewakuacją dyrektor powiadamia właściwego komendanta Miejskiej Straży Pożarnej oraz organ prowadzący szkołę o terminie przeprowadzenia próbnej ewakuacji.

KROK 4

Osoba wyznaczona przez dyrektora używa odpowiedniego sygnału oznaczającego konieczność ewakuacji.

KROK 5

Wszystkie osoby znajdujące się w budynku szkolnym opuszczają go we właściwym porządku (ustalony w instrukcji, a zależnym od konstrukcji budynku).

KROK 6

Nauczyciele muszą:

1. znać stan liczebny klasy, z którą odbywają lekcję,
2. zabrać ze sobą dziennik lekcyjny,
3. zadbać o przestrzeganie przez uczniów zasad ewakuacji określonych w instrukcji, np.:
  - kolejność opuszczania sali – najpierw osoby znajdujące się najbliżej drzwi wejściowych do sali, potem uczniowie z kolejnych ławek, aż do znajdujących się najdalej od wejścia,
  - kolejność opuszczania piętra – na schody wchodzi najpierw uczniowie klasy z sal będących najbliżej schodów, następnie z położonych dalej, aż po najbardziej odległe od schodów,
  - kolejność opuszczania budynku szkolnego – zaczynając od najniższych pięter,
4. uformować grupy ewakuacyjne na korytarzach i sprawować opiekę nad uczniami, z którymi prowadzili zajęcia dydaktyczne,
5. sprawdzić czy wszyscy opuścili pomieszczenie,
6. wskazać dzieciom kierunek ruchu oraz określić miejsce zbiórki,
7. zadbać, aby uczniowie udali się we właściwym kierunku – wyznaczonego miejsca zbiórki,
8. zadbać, aby wszyscy uczniowie dotarli do wyznaczonego miejsca,
9. nie dopuścić do powstania paniki wśród uczniów ani lekceważenia sytuacji.

KROK 7

Wyznaczone w instrukcji osoby wnoszą dzienniki lekcyjne oraz pieczątki szkolne.

Zastosuj

Najczęściej pieczątki wnoszą osoby za nie odpowiedzialne: np. pracownicy sekretariatu, księgowości, natomiast dzienniki lekcyjne znajdujące się w pokoju nauczycielskim – nauczyciel mający lekcje w sali znajdującej się najbliżej pokoju nauczycielskiego lub nauczyciele znajdujący się w pokoju nauczycielskim.

KROK 8

Dyrektor Szkoły nadzoruje i koordynuje przebieg ewakuacji i przyjmuje od wszystkich nauczycieli raport dotyczący zgodności liczebnej obecnych na lekcji i doprowadzonych w wyznaczone miejsc uczniów.

KROK 9

Dyrektor Szkoły wypełnia dokumentację związaną z przeprowadzeniem ewakuacji próbnej.

Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719).

1.2 Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły

I. INFORMACJE OGÓLNE DOTYCZĄCE TERRORYZMU

Terroryzm, to szeroki termin oznaczający użycie siły lub przemocy w stosunku do osób lub własności, w celu: • zastraszenia, • przymuszenia, lub • okupu. Skutki terroryzmu mogą obejmować znaczną liczbę ofiar, uszkodzenia budynków, zakłócenia w dostępie do podstawowych usług, takich jak: elektryczność, dostawy wody, opieka medyczna, telekomunikacja, komunikacja miejska. W strukturach polskiej Policji funkcjonują pododdziały antyterrorystyczne i komórki minersko-pirotechniczne, specjalnie przygotowywane do tego, aby zapobiegać i stawiać czoła aktom terroru. Najgroźniejszym z możliwych aktów terrorystycznych jest zamach bombowy. Specyfika zamachu bombowego polega na tym, że nie rozróżnia on „swoich” czy „obcych” – w odróżnieniu od działań terrorystycznych polegających na porwaniu określonego człowieka lub organizacji zamachu na określoną osobę. W przypadku ataku terrorystycznego, w większości przypadków ofiarami są ludzie, którzy nie mają nic wspólnego z działaniami politycznymi!

1. SPOSÓB POSTĘPOWANIA

Wtargnięcie napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. *aktywny strzelec*.

- **Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (*zabarykaduj się*).**
(szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia i zabicie kolejnych osób)
- **Wycisz i uspokój uczniów.**
(wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą spowodować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę)
- **Zaopiekuj się uczniami ze SPE i uczniami, którzy potrzebują pomocy.**
(należy zwrócić szczególną uwagę na dzieci, które specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji)
- **Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony.**

(niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia)

- **Poinformuj policję wysyłając informację tekstową – SMS o zaistniałej sytuacji**

(w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędnym jest natychmiastowe przekazanie informacji do sił bezpieczeństwa – policja)

- **Zasłoń okno, zgaś światło.**

(należy zaciemnić salę aby utrudnić obserwację osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz obiektu szkolnego)

- **Nie przemieszczaj się.**

(przemieszczanie się może powodować dźwięki lub cień, który może zostać zauważony przez napastników)

- **Bądź poniżej linii okien, zejź ze światła drzwi.**

(przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników)

- **Zejź z linii strzału, połóż się na podłodze.**

(z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu penetrują drzwi i mogą zabić osoby znajdujące się wewnątrz)

- **Jeżeli padną strzały, nie krzycz.**

(napastnicy oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma)

- **Nie otwieraj nikomu drzwi.**

(interweniujące oddziały policji w przypadku takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi)

- **W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia.**

(w sytuacji obecności aktywnego strzelca jego celem jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia)

Bezpośredni kontakt z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą.

- **Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika**

(wszelkie próby oporu mogą być uznane przez napastników jako akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników)

- **Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np.: telefon** (wszelkie próby oszukiwania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej)
- **Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia.**
(w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu)
- **Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego.**
(w takiej sytuacji patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji)
- **Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika.**
(odwracanie plecami może zostać uznane jako akt agresji czy lekceważenia, utrudnia także orientację w sytuacji)
- **Nie zwracaj na siebie uwagi.**
(nie zwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu)
- **Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny.**
(brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców)
- **Nie oszukuj terrorysty.**
(oszustwo może zostać potraktowane jako brak szacunku czy agresji i zostać ukarane)
- **Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu.**
(zwracanie się do uczniów po imieniu pozwala na ich spersonalizowanie co może spowodować lepsze ich traktowanie przez zamachowców)
- **Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami.**
(wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie odstaje od reszty)
- **Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów.**
(każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana)
- **Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty.**
(nigdy nie wiadomo kiedy kolejny raz będziemy mogli napić się czy zjeść posiłek)

W przypadku działań antyterrorystycznych

- **Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę.**

(policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar)

- **Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi.**

(próbę pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowane jako akt agresji)

- **Położ się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy.**

(taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników)

- **Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom.**

(postawa taka ułatwia działania policji a także identyfikację zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników)

- **Nie trzyj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących.**

(tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego)

- **Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami.**

(wszelkie samowolne działania mogą zostać potraktowane jako akt agresji i mogą utrudnić akcję ratunkową)

- **Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy.**

(policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców)

- **Bądź przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona.**

(w pierwszej fazie operacji odbijania zakładników policja nie jest w stanie odróżnić zakładników od napastników, którzy często próbują się wtopić w tłum i uciec z miejsca ataku)

- **Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku.**

(w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa należy wykonać polecenia dokładnie tak jak tego chce siły interwencyjne)

- **Nie zatrzymuj się dla zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru.**

(najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych)

1.3 Podłożenie ładunku wybuchowego

Zdarzają się przypadki, że podłożona bomba zostanie ujawniona przed eksplozją. Specjaliści posługują się w tym przypadku terminem „incydent bombowy”. Właściwe zachowanie w przypadku wystąpienia takiej sytuacji jest niezwykle ważne dla przebiegu zdarzenia, jego skutków i działania specjalistów policyjnych. Informacji o zagrożeniu incydem bombowym nie wolno bagatelizować ani lekceważyć.

ZAPAMIĘTAJ! • Wybuch jest sytuacją nagłą i nieodwracalną; • Jeśli widzisz „bombę”, to ona „widzi” też ciebie, a to oznacza, że jesteś w polu jej rażenia.

II. SYMPTOMY WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA INCYDENTEM BOMBOWYM.

Podstawową cechą terroryzmu jest to, że nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne. Dlatego zwracaj uwagę na to, co dzieje się w najbliższym otoczeniu, np. podczas zakupów, w podróży, podczas uczestnictwa w imprezach masowych, uroczystościach religijnych i innych miejscach publicznych, gdzie przebywa duża liczba ludzi.

Zainteresowania i uwagi wymagają:

- rzucające się w oczy nietypowe zachowania osób;
- pozostawione bez opieki przedmioty typu: teczki, paczki, pakunki itp.;
- osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku;
- samochody, a w szczególności furgonetki pozostawione w nietypowych miejscach tj. w pobliżu kościołów, synagog, meczetów lub miejsc organizowania imprez masowych, zawodów sportowych i zgromadzeń. Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem. O swoich spostrzeżeniach poinformuj: służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo obiektu, Straż Miejską lub Policję.

III. JAK POSTĘPOWAĆ W SYTUACJACH ZAGROŻENIA INCYDENTEM BOMBOWYM

Oto kilka rad, przygotowanych przez ekspertów z Biura Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji. Możesz przygotować się na wypadek powstania tego typu zagrożenia w miejscach użyteczności publicznej:

- pomyśl, którędy w pośpiechu można się ewakuować z budynku, metra, sklepu lub innych zatłoczonych miejsc. Zapamiętaj, gdzie znajdują się klatki schodowe i wyjścia ewakuacyjne, a przede wszystkim tzw. drogi ewakuacyjne.
- zwróć uwagę na ciężkie lub łatwo tłukące się przedmioty, które mogą być przesunięte, zrzucone lub zniszczone podczas wybuchu. Zapamiętaj elementy z najbliższego otoczenia. Pamiętaj o tym, aby nie przyjmować od obcych osób żadnych pakunków, nie pozostawiać własnego

bagażu bez opieki. Jeżeli jesteś osobą, która dowiedziała się o podłożeniu ładunku wybuchowego lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinieneś natychmiast ten fakt zgłosić:

- służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo na tym terenie - w najbliższej jednostce Policji lub Straży Miejskiej, władzom administracyjnym. Informacji takiej nie należy rozpowszechniać, gdyż jej przekazanie osobom trzecim, może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.

Zawiadamiając Policję staraj się podać następujące informacje:

- rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot),
- treść rozmowy z osobą przekazującą informację o podłożeniu ładunku wybuchowego,
- numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia,
- opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.

Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia „bombowego”

1. Do czasu przybycia Policji należy w miarę istniejących możliwości zabezpieczyć zagrożone miejsce, zachowując elementarne środki bezpieczeństwa, bez narażania siebie i innych osób na niebezpieczeństwo.

2. Po przybyciu Policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.

3. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.

1.4 Podłożenie podejrzanego pakunku

Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby” użytkownicy pomieszczeń powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie celem odnalezienia przedmiotów nieznanego pochodzenia.

Podejrzanych przedmiotów NIE WOLNO DOTYKAĆ! O ich lokalizacji należy powiadomić administratora obiektu.

Pomieszczenia ogólnodostępne (korytarze, klatki schodowe, windy, toalety, piwnice, strychy) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu sprawdzają i przeszukują osoby wyznaczone lub służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.

Po ogłoszeniu ewakuacji należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.

Po ogłoszeniu ewakuacji w miejscu twojej pracy należy je opuścić, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.).

Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego podejrzanego pakunku oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne Policji.

Jak powinieneś zachować się po zauważeniu podejrzanego pakunku

- Po zauważeniu podejrzanego pakunku należy poinformować o nim natychmiast Dyrektora szkoły, który wzywa Policję i po przybyciu jej do szkoły należy zastosować się do poleceń Policji.
- Ciekawość jest niebezpieczna - jak najszybciej oddal się z miejsca zagrożonego ewentualnym wybuchem. Po drodze informuj o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę.
- Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji, niezwłocznie udaj się do wyjścia, zgodnie ze wskazaniami administratora budynku lub wskazaniami upoważnionych osób.
- W przypadku włączenia parkingu dla pojazdów w strefę zagrożenia, nie „ratuj” na siłę swojego samochodu – życie jest ważniejsze.

PODSUMOWUJĄC - PAMIĘTAJ

- Zachowaj spokój i zorientuj się jak bezpiecznie opuścić niebezpieczną strefę;
- Zawsze stosuj się do poleceń osób kierujących akcją ewakuacyjną lub ratowniczą;
- Jeżeli nie podjęto działań zapobiegawczych powiadom stosowne służby;
- Nigdy nie dotykaj podejrzanego przedmiotu niewiadomego pochodzenia pozostawionych bez opieki.

1.5 Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły

Przez zagrożenie chemiczne rozumiemy uwolnienie niebezpiecznych dla ludzi i środowiska pierwiastków chemicznych oraz ich związków, mieszanin lub roztworów występujących w środowisku lub powstałych w wyniku działalności człowieka. Zagrożenie może wynikać także z stosowania broni biologicznej (broń B, broń bakteriologiczna). W broni B ładunki bojowe są wypełnione mikroorganizmami chorobotwórczymi: bakteriami (wąglik, brucelozę etc.) wirusami (ospy, gorączki krwotocznej, zapalenia mózgu, wirusa HIV), toksynami (rycyna, toksyna otulinowa), grzybami lub pierwotniakami.

SYTUACJA, GDY NASTĄPIŁO SKAŻENIE SZKOŁY (SZKOŁA OTRZYMUJE INFORMACJĘ O MOŻLIWYM SKAŻENIU SUBSTANCJĄ CHEMICZNĄ/BIOLOGICZNĄ - NP. TELEFON O ZAMIARZE ATAKU).

Należy wówczas:

- 1) zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru
- 2) natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku
- 3) w budynku - szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację 4) w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry
- 5) przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji
- 6) powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku
- 7) do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych
- 8) oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

SYTUACJA, GDY SZKOŁA ZOSTAŁA SKAŻONA SUBSTANCJĄ CHEMICZNĄ/BIOLOGICZNĄ, A ZAGROŻENIE ZOSTAŁO WYKRYTE NATYCHMIAST LUB SZYBKO PO JEGO POJAWIENIU SIĘ.

Należy wówczas:

- 1) nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy

- 2) aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem
- 3) pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów
- 4) opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób
- 5) powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję
- 6) zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru - rejonów ewakuacji powinno być kilka, znajdujących się w różnych kierunkach od szkoły, gdyż nie znamy kierunku wiatru, z jakiego będzie wiał w czasie przedmiotowego zagrożenia, rejonem ewakuacji powinien być budynek/budynki, a nie otwarta przestrzeń
- 7) natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby - policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia
- 8) jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka
- 9) po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb - policja, straż pożarna, wyspecjalizowana jednostka zwalczania skażeń i zakażeń
- 10) w obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację
- 11) sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji.
- 12) w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry
- 13) przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń - częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji

14) powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku 15) oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

SYTUACJA, GDY SZKOŁA ZOSTAŁA SKAŻONA SUBSTANCJĄ CHEMICZNĄ/BIOLOGICZNĄ, A ZAGROŻENIE ZOSTAŁO WYKRYTE PÓŹNO, NP. GDY POJAWIŁY SIĘ OBJAWY REAKCJI NA SUBSTANCJĘ LUB/I OGNISKA ZACHOROWAŃ:

Należy wtedy:

- 1) nie dotykać i nie wahać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy
- 2) powiadomić osobę odpowiedzialną w szkole za zarządzanie kryzysowe - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję
- 3) przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się
- 4) pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów
- 5) opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób
- 6) ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły
- 7) natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia
- 8) w szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny
- 9) oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi. Poniższa tabela prezentuje instrukcję postępowania w przypadku skażenia substancją chemiczną lub biologiczną terenu szkoły oraz zagrożenia skażeniem ww. substancjami. Osoby odpowiedzialne za uruchomienie procedury Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona. Szkoła otrzymuje informację

o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną (np. telefon o zamiarze ataku) gdy nie nastąpiło skażenie placówki zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby w budynku - szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji, nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi. Szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób powiadomić administratora zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb w obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji. w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi. Szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną a zagrożenie zostało wykryte późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań: nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie

ścierać cieczy powiadomić kierownictwo szkoły aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby w szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację, a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi Sposób prowadzenia ewakuacji Ewakuację można przeprowadzić tylko na wyraźną komendę sił interwencyjnych i zgodnie z ich wskazówkami Sposób reakcji na sygnał dźwiękowy Sygnał dźwiękowy ewakuacja Sygnał dźwiękowy wejść i pozostać w budynku Telefony alarmowe Policja 997 Straż pożarna 998 Pogotowie Ratunkowe 999 Telefon alarmowy 112 Sposób powiadamiania służ Wybierz jeden z ww. numerów. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podaj następujące informacje: nazwę i adres szkoły rodzaj stwierdzonego zagrożenia imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję telefon kontaktowy zrealizowane przedsięwzięcia potwierdź przyjęcie zgłoszenia i zapisz dane przyjmującego zgłoszenie Sposób postępowania z uczniami ze SPE Nauczyciele odpowiedzialni za opiekę na osobami niepełnosprawnymi dbają o zachowanie się przez dzieci zgodnie z potrzebami danej sytuacji. W przypadku konieczności ewakuacji zapewniają pomoc zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami. Zarządzanie na wypadek sytuacji kryzysowej Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor placówki, wicedyrektor lub osoba przez niego wyznaczona. Obowiązki pracowników Zapoznać się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury 19 Brać udział w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury Znać sygnał uruchamiający procedurę Mieć zapisane numery telefonów osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury i koordynację ewakuacji osób niepełnosprawnych Znać swoje zadania na wypadek uruchomienia procedury Znać miejsce ewakuacji Szkolić uczniów w zakresie postępowania na wypadek uruchomienia procedury Stosować się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową.

1.6. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI ZAGROŻENIA EPIDEMIA.

1. Nie lekceważyć żadnych informacji na temat ewentualnych chorób.
2. Uważnie obserwować uczniów wykazujących objawy chorobowe.
3. W przypadku niepokojących objawów u ucznia należy zawiadomić pielęgniarkę szkolną i dyrektora szkoły.
4. Ucznia z objawami należy odizolować od osób zdrowych umieszczając go w pomieszczeniu, gdzie nie przebywają inne zdrowe osoby pod opieką pielęgniarki lub innej wyznaczonej osoby.
5. O zaistniałej sytuacji należy powiadomić rodziców/prawnych opiekunów chorego ucznia. W przypadku objawów o niewielkim nasileniu powiadomić rodziców/prawnych opiekunów o konieczności odebrania ucznia ze szkoły, a w przypadku ciężkiego zachorowania odesłać ucznia transportem sanitarnym do szpitala zakaźnego w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami.
6. Powiadomić Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Koninie.
7. Sprawdzić możliwości szybkiego kontaktu z rodzicami uczniów i zawiadomić ich o wystąpieniu choroby.
8. Zadbać o ciągły dostęp środków higienicznych w toaletach.
9. Prowadzić aktywną politykę profilaktyczną poprzez dostarczanie materiałów informacyjnych, oraz promować w szkole zachowania zmniejszające prawdopodobieństwo zakażenia.

1.7. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK HURAGANU, SILNYCH PODMUCHÓW WIATRU, BURZY.

1. Nasłuchuj w lokalnych środkach masowego przekazu komunikatów meteorologicznych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej o zagrożeniu.
2. Sprawdź, czy masz możliwości szybkiego kontaktu z rodzicami (prawnymi opiekunami) uczniów.
3. Sprawdź zabezpieczenie otworów drzwiowych, okiennych wentylacyjnych itp.

4. W sytuacji zagrożenia kierownik gospodarczy lub inna osoba wyznaczona przez Dyrektora Szkoły wyłącza dopływ energii elektrycznej, gazu i wody.
5. Podczas silnych wiatrów i huraganu pod żadnym pozorem nie dopuść do przebywania uczniów i pracowników na najwyższych kondygnacjach budynku szkoły. Najbardziej narażone na żywioł są poszycia dachowe i ściany, na których opiera się konstrukcja dachowa.
6. Dzieci znajdujące się na terenie szkoły pozostają pod opieką nauczycieli do momentu ustania zagrożenia lub do momentu odbioru ich przez rodziców/opiekunów prawnych
7. W miarę możliwości dokumentuj swoje działania.

1.8. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI ZAGROŻENIA ŚNIEŻYCĄ.

1. Słuchaj uważnie komunikatów meteorologicznych oraz komunikatów właściwych Zespołów Zarządzania Kryzysowego i dostosuj swoje działania do ich zarządzeń.
2. Sprawdź czy masz możliwość szybkiego kontaktu z rodzicami (prawnymi opiekunami) uczniów.
3. Uczul rodziców (prawnych opiekunów), aby w czasie silnych opadów śniegu nie posyłali dzieci do szkoły.
4. Dzieci przebywające na terenie szkoły pozostają pod opieką nauczyciela do czasu zakończenia śnieżycy lub odbioru ich przez rodziców/opiekunów prawnych.
5. Sprawdź, czy działa system grzewczy.
6. W miarę możliwości dokumentuj swoje działania.

1.9. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK PODWYŻSZONEGO STEŻENIA PYŁÓW POWIETRZA (Postępowanie systemowe)

1. Wyznaczony pracownik szkoły sprawdza około godz. 10.30. krótkoterminową prognozę jakości powietrza.
2. Na podstawie wskazań zanieczyszczeń powietrza na dany dzień, sekretarz szkoły umieszcza informację na tablicy ogłoszeń, zgodnie z sześciostopniową skalą jakości powietrza.

3. Przy zanieczyszczeniu do 2,5 PM, kiedy wyniki pomiarów powietrza obejmują poziom jego jakości określany jako dobry i bardzo dobry, uczniowie wychodzą na zewnątrz szkoły i przebywają bez ograniczeń.
4. W przypadku poziomu określanego jako umiarkowany, zaleca się skrócenie (np. do 30 min.) czasu pobytu dzieci poza terenem budynku szkoły i ograniczenie aktywności fizycznej wymagającej wysiłku na otwartej przestrzeni.
5. W przypadku planowanych wyjść uczniów z budynku szkoły w ramach lekcji nauczycielom WF, świetlicy i edukacji wczesnoszkolnej zaleca się sprawdzenie prognozy jakości powietrza odpowiednio do czasu wyjścia.
6. W uzasadnionych przypadkach, przed podjęciem decyzji o możliwości przebywania dzieci na zewnątrz, możliwe jest odniesienie danych prognozowanych do bieżących wyników ze stacji monitoringu jakości powietrza. Zaleca się wykorzystanie wyników pomiarów jakości powietrza, które podawane są na bieżąco: na portalu GIOŚ (<http://powietrze.gios.gov.pl>), w aplikacji na smartfony (Jakość powietrza w Polsce).
7. Stosowanie się do powyższych zaleceń nie zwalnia z obowiązków wynikających z ogłaszanych przez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego/ Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego ostrzeżeń o złej jakości powietrza.
8. Ogłoszenie alertu o zanieczyszczeniu powietrza oznacza dla dzieci bezwzględne pozostanie w budynku szkoły. Podczas alarmu smogowego nauczyciele szkoły nie będą organizować zajęć dla dzieci na zewnątrz.

2. Zagrożenia wewnętrzne

2.1

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZACHOWANIA UCZNIĄ, KTÓRE ZAGRAŻA BEZPIECZEŃSTWU JEGO LUB INNYCH OSÓB

Procedura postępowania dotyczy sytuacji:

- autoagresja,
- mówienie o samobójstwie,
- wyrażanie gróźb pod adresem kolegów i nauczycieli,
- stosowanie przemocy za pomocą elektronicznych środków przekazu,
- kontakt z pornografią,
- posiadanie niebezpiecznych narzędzi,
- posiadanie środków pirotechnicznych.

1. W przypadku stwierdzenia niepokojącego lub niezrozumiałego zachowania ucznia, zagrażającego jego bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych osób, nauczyciel niezwłocznie powiadamia o tym wychowawcę klasy, a w przypadku jego nieobecności, podejmuje działania zgodnie z punktem 2.

2. Wychowawca informuje o zdarzeniu pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły, sporządza notatkę na temat zajścia. W razie potrzeby zapewnia bezpieczeństwo uczniowi do czasu przekazania go rodzicom.

3. Wychowawca wzywa rodziców do szkoły lub w razie konieczności natychmiast kontaktuje się z nimi osobiście. Wspólnie z pedagogiem przeprowadza rozmowę z rodzicami, która powinna zakończyć się ustaleniem dalszego postępowania z uczniem.

4. Jeżeli zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa dyrekcja /pedagog podejmują decyzję o dalszym postępowaniu w konkretnej sprawie z udziałem policji / sądu rodzinnego.

Procedura wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 r.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PODEJRZENIA, ŻE UCZEŃ JEST POD WPLYWEM ALKOHOLU LUB INNYCH ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH

1. Nauczyciel (pracownik szkoły), który zauważył, że uczeń może być pod wpływem alkoholu lub środków odurzających odizolowuje wychowanka.
2. Nauczyciel (pracownik szkoły) powiadamia dyrektora szkoły, wychowawcę klasy oraz pedagoga szkolnego.
3. Nauczyciel zapewnia pomoc medyczną (wzywa pielęgniarkę szkolną). W sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia dyrektor wzywa pogotowie ratunkowe.
4. Dyrektor zawiadamia rodziców (opiekunów prawnych) i zobowiązuje ich do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły:
  - rodzice (opiekunowie prawni) muszą podpisać oświadczenie, iż odbierają dziecko ze szkoły z powodu podejrzenia, iż znajduje się ono pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych. Jeżeli rodzice (opiekunowie prawni) odmawiają podpisania oświadczenia, dyrektor szkoły wzywa policję, której uczeń zostanie przekazany. Do czasu jej przyjazdu uczeń pozostaje w szkole;
  - w przypadku odmowy zabrania ucznia przez rodziców (opiekunów prawnych) zostanie on przekazany do placówki służby zdrowia bądź do dyspozycji policji;
  - w przypadku, gdy uczeń jest agresywny lub w jakiś inny sposób swoim zachowaniem narusza normy życia społecznego, szkoła zawiadamia policję.
5. W przypadku niemożliwości skontaktowania z rodzicami (opiekunami prawnymi) dyrektor wzywa policję, która decyduje o dalszym postępowaniu wobec ucznia.
6. W najbliższym czasie - po wyżej wymienionym zdarzeniu – odbywa się rozmowa dyrektora, wychowawcy i pedagoga szkolnego z rodzicami (opiekunami prawnymi) na temat zdarzenia i jego konsekwencji., a także rozmowa ucznia z wychowawcą i pedagogiem / psychologiem szkolnym.
7. W uzasadnionych przypadkach dyrektor w porozumieniu z wychowawcą i pedagogiem szkolnym powiadamia policję (np. w przypadku braku zainteresowania ze strony rodziców lub ponownego podejrzenia, że uczeń jest pod wpływem alkoholu)
8. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem / psychologiem stosuje kary statutowe oraz organizuje dla ucznia pomoc psychologiczno - pedagogiczną.

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
W PRZYPADKU PODEJRZENIA, ŻE UCZEŃ
POSIADA PRZY SOBIE NARKOTYKI**

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo prosić, aby uczeń pokazał mu substancję, którą posiada. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie dokonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność wyłącznie zastrzeżona dla policji.
2. O swoich spostrzeżeniach nauczyciel powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców (opiekunów prawnych) ucznia i wzywa do natychmiastowego stawiennictwa w szkole.
3. Dyrektor powiadamia policję o podejrzeniu posiadania przez ucznia narkotyków.
4. Policja uruchamia własne procedury.
5. Z przeprowadzonych działań dyrektor sporządza notatkę służbową, którą podpisują osoby uczestniczące w podjętych czynnościach.
6. W przypadkach potwierdzenia się informacji o posiadaniu przez ucznia narkotyków – odbywa się rozmowa dyrektora, pedagoga i wychowawcy z rodzicami (opiekunami prawnymi) oraz z uczniem.
7. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem / psychologiem stosuje kary statutowe oraz organizuje dla ucznia pomoc psychologiczno - pedagogiczną.

Procedura wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 r.

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KRADZIEŻY
LUB NISZCZENIA MIENIA PRZEZ UCZNIĄ**

1. Nauczyciel, który został poinformowany o fakcie kradzieży, niszczenia lub zniszczenia mienia szkolnego przez ucznia/-ów, ma obowiązek jak najszybciej powiadomić o tym wychowawcę sprawcy zajścia.
2. Wychowawca ustala okoliczności zdarzenia, powiadamia pedagoga szkolnego oraz dyrektora szkoły oraz prowadzi we współpracy z pedagogiem postępowanie wyjaśniające. Pedagog szkolny sporządza notatkę o zaistniałym incydencie.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców sprawcy/-ców. W czasie rozmowy rodzice zostają powiadomieni o podjętych przez szkołę działaniach mających na celu wyjaśnienie sprawy.
4. Wychowawca ustala z rodzicami sposób naprawienia wyrządzonych szkód lub uiszczenia opłaty za ich naprawę oraz stosuje kary regulaminowe dotyczące oceny zachowania ucznia i przekazuje rodzicom informacje na temat wyciągniętych konsekwencji w stosunku do jego dziecka.
5. W przypadku, gdy brak jest sprawcy, pedagog rozmawia z uczniami klasy, która mogła dokonać aktu wandalizmu lub być jego świadkiem.
6. W uzasadnionych przypadkach (np. znaczne szkody) dyrektor powiadamia policję.

Procedura wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 r.

2.5

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole

Cel

Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego wynikającego z możliwości pojawienia się osób, które psychicznie i fizycznie będą molestowały dzieci i nakłaniały do czynności seksualnych.

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie

Dyrektor lub wicedyrektor szkoły.

W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.

Sposób działania

- Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie tego zjawiska.
- W pierwszym kroku po stwierdzeniu zagrożenia należy powiadomić dyrektora oraz pedagoga/psychologa szkolnego.
- W przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, zaczepiających uczniów, należy bezzwłocznie powiadomić najbliższą placówkę Policji.
- Następnie dyrektor szkoły winien przekazać pracownikom szkoły informację o stwierdzonym zagrożeniu.
- Wychowawcy klas oraz pedagogowie/psycholodzy szkolni winni podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie.
- W przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie powinni zostać powiadomieni rodzice/prawni opiekunowie ucznia oraz policja w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawcy molestowania.
- Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem (w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia).
- Dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
- Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.

- Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustali działania z udziałem psychologa dziecięcego lub pedagoga w celu zapewnienia opieki nad uczennicą/uczniem.

Podstawy prawne uruchomienia procedury

Kodeks Karny: art. 197 § 3; art. 200 art. 200a; art. 200b;

2.6

Procedura postępowania na wypadek przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia

Cel

Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z rozpowszechnianiem materiałów o charakterze pornograficznym.

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie

Dyrektor lub wicedyrektor szkoły.

W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.

Sposób działania

- W przypadku powzięcia przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie, w szkole należy bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły oraz administratora sieci o zaistniałym zdarzeniu.
- W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia.
- Dyrektor szkoły winien przekazać informację o stwierdzonym zagrożeniu pracownikom szkoły.
- Wychowawca klasy i pedagog/psycholog szkolny winien podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań.
- Dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne.
- Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.

**Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków prostytucji
w szkole lub wśród uczniów**

Cel

Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z prostytucją w szkole lub wśród uczniów.

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie

Dyrektor lub wicedyrektor szkoły.

W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.

Sposób działania

- W przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem czynności mogących mieć znamiona prostytucji, nauczyciel/pracownik przyjmujący zawiadomienie powinien powiadomić o zaistniałym wydarzeniu dyrektora szkoły.
- W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy, który powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
- W przypadku stwierdzenia przez pracownika/nauczyciela, że uczeń/uczennica świadomie lub nie, dopuszczał się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się, powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
- Wychowawca winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.

- Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni ucznia odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły winien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).
- W sytuacji, gdy szkoła wykorzystwała wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenia ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem i itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły winien powiadomić sąd rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
- Dyrektor szkoły winien powiadomić Policję o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
- Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.
- Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustala konieczność podjęcia działań z udziałem psychologa dziecięcego w celu zapewnienia opieki nad uczniem/uczennicą, którzy świadomie lub nie dopuszczali się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się.

Podstawa prawna

Kodeks Karny: art. 18 § 3, art. 203, art. 204.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI ZAISTNIENIA WYPADKU UCZNIĄ

1. Zakres i osoby odpowiedzialne

Wypadek w szkole definiuje się jako nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w czasie zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych realizowanych przez szkołę na jej terenie, a także poza nią, np. lekcje plenerowe, wycieczki, „zielone szkoły”, olimpiady, konkursy, zawody sportowe.

Procedura postępowania w razie wypadku ucznia obejmuje i reguluje działania pracowników szkoły:

- dyrektora i wicedyrektorów,
- nauczycieli,
- pracowników niepedagogicznych.

2. Udzielanie pierwszej pomocy poszkodowanemu

- Pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku ucznia niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę oraz pomoc medyczną: doprowadza poszkodowanego do gabinetu pielęgniarki szkolnej lub sprowadza pielęgniarkę szkolną na miejsce zdarzenia – tel. M. Frydrychowska 601 147 590, E. Mendelak 667 930 005.
- W razie nieobecności pielęgniarki, pierwszej pomocy udziela osoba mająca przeszkolenie w tym zakresie.
- Osoba udzielająca pierwszej pomocy przedmedycznej decyduje o wezwaniu pogotowia ratunkowego.
- Przy lekkich przypadkach (brak wyraźnych obrażeń – np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie, opuchnięcie), po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi powiadamiający o zdarzeniu rodziców (opiekunów) ustala z nimi:
  - potrzebę wezwania pogotowia,

- potrzebę wcześniejszego przyjścia rodzica,
- godzinę odbioru dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia.

W sytuacji, gdy lekko poszkodowany uczeń pozostaje w szkole, należy obserwować jego stan i w razie niepokojących objawów ponownie uruchomić procedurę pomocy.

3. Zabezpieczenie miejsca zdarzenia i zapewnienie opieki

- Pracownik nie dopuszcza do zajęć lub przerywa je wyprowadzając uczniów z miejsca zdarzenia, jeżeli miejsce to może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów.
- Jeśli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą, zgłasza problem w sekretariacie szkoły – tel. 728 965 891 oraz prosi o nadzór nad swoimi uczniami nauczyciela uczącego w najbliższej sali.

4. Obowiązek powiadamiania

- O zdarzeniu oraz podjętych czynnościach należy niezwłocznie zawiadomić dyrekcję szkoły poprzez sekretariat.
- Dyrektor szkoły (lub upoważniony przez niego pracownik) powiadamia o wypadku rodziców (opiekunów) poszkodowanego ucznia, wychowawcę, pracownika służby bhp, społecznego inspektora pracy.
- O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie prokuratora, organ prowadzący szkołę i kuratora oświaty.
- O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego.

5. Zdarzenie poza terenem szkoły

Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, obowiązuje taka sama procedura, a wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie.

2.9

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI SAMOWOLNEGO OPUSZCZENIA PRZEZ UCZNIĄ BUDYNKU SZKOLNEGO PODCZAS ZAJĘĆ LEKCYJNYCH LUB ODDALENIA SIĘ OD GRUPY NA WYCIECZCE SZKOLNEJ.

1. Nauczyciel, który uzyskał informację o samowolnym opuszczeniu przez ucznia terenu szkoły lub oddaleniu się od grupy na wycieczce szkolnej powiadamia wychowawcę klasy.
2. Wychowawca klasy powiadamia rodziców i pedagoga szkolnego, Dyrektora szkoły.
3. W przypadku, gdy niemożliwe jest ustalenie miejsca pobytu dziecka przez szkołę i rodziców, należy powiadomić policję.

2.10

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI UZYSKANIA INFORMACJI, ŻE UCZEŃ UŻYWA ALKOHOLU LUB INNYCH ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH.

1. Nauczyciel niezwłocznie przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga i Dyrektora Szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia.
4. Przeprowadza rozmowę z rodzicami i uczniem w obecności rodziców.
5. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
6. Pedagog może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i wzięcie przez nie udziału w programie terapeutycznym.
7. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się w szkole, a z wiarygodnych źródeł nadal napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub policję.
8. Szkoła powiadamia sąd lub policję, jeżeli wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów.

2.11

PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIĄ OFIARY CZYNU KARALNEGO.

1. Udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej lub wezwanie lekarza, jeśli ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłoczne powiadomienie Dyrektora Szkoły i pedagoga szkolnego.
3. Powiadomienie rodziców ucznia.
4. Niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, gdy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia. W innych przypadkach powiadomienie policji może nastąpić później, np. w formie pisemnej.

2.12

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI, GDY NAUCZYCIEL ZOSTANIE ZAATAKOWANY PRZEZ UCZNIĄ.

1. Dbaj o własne bezpieczeństwo. Opuść miejsce zdarzenia, zwołaj pomoc z zewnątrz. W razie potrzeby zawiadom pogotowie i policję. Także nauczyciel ma prawo do obrony koniecznej.
2. Zrelacjonuj zajście. Należy jak najbardziej szczegółowo zapamiętać przebieg zajścia. Można zapisać szczegóły, sfotografować miejsce (obraźliwe napisy), zabezpieczyć listy z pogrózkami.
3. Skontaktuj się z bliskimi.
4. Zgłoś zajście Dyrektorowi Szkoły.
5. Skorzystaj z pomocy fachowych poradni.
6. Poinformuj wszystkich nauczycieli. Grono pedagogiczne powinno absolutnie wesprzeć ofiarę.
7. Potęp czyn, nie sprawcę. Dyrektor Szkoły powinien powiedzieć sprawcy, że jest to czyn karalny. Należy dążyć do tego, aby sprawca zadośćuczynił ofierze.
8. Zawiadom Kuratorium Oświaty. W ciągu 24 godzin należy zgłosić wydarzenie władzom oświatowym.

2.13.

PROCEDURA NA WYPADEK POPEŁNIENIA PRZEZ UCZNIĄ CZYNU KARALNEGO

Cel

Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego oraz udzielenie pomocy uczniowi – sprawcy czynu karalnego.

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie

Dyrektor lub wicedyrektor szkoły, osoba wyznaczona w przypadku nieobecności w/w.

Podstawy uruchomienia działań

Przypadek dotyczy czynów zabronionych przez ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich rozumianych jako przestępstwo, przestępstwo skarbowe albo wykroczenie określone w artykułach:

art. 50a – posiadanie noża, maczety lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiot w miejscu publicznym,

art. 51 – zakłócenie spokoju lub porządku publicznego,

art. 69 – umyślne niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków,

art. 74 – niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków ostrzegawczych,

art. 76 – rzucanie przedmiotami w pojazd mechaniczny,

art. 85 – samowolne ustawianie, niszczenie, uszkodzanie znaków,

art. 87 – prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu,

art. 119 – kradzież lub przywłaszczenie,

art. 122 – paserstwo czyli nabycie mienia, wiedząc o tym, że pochodzi ono z kradzieży,

art. 124 – niszczenie lub uszkodzenie cudzej rzeczy,

art. 133 – spekulacja biletami, tzw. konik,

art. 143 – utrudnianie lub uniemożliwianie korzystania z urządzeń użytku publicznego

Sposób działania

Osoba będąca świadkiem/dostrzegła zagrożenie zobowiązania jest do powiadomienia dyrektora szkoły.

Dyrektor szkoły odpowiada za ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia

W przypadku, gdy sprawca jest znany i przebywa na terenie szkoły, wyznaczone przez niego osoby winny zatrzymać i przekazać go dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę. Dyrektor szkoły winien powiadomić rodziców ucznia o zaistniałym przypadku. Dyrektor szkoły jest zobowiązany do niezwłocznego powiadomienia Policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (np. rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) lub w przypadku, gdy nieletni sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość jest nieznana. Do jego obowiązków należy także zabezpieczenie ewentualnych dowodów lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich Policji.